



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT



Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Projekt OBOGATENO UČENJE TUJIH JEZIKOV II
Program profesionalnega usposabljanja učiteljev

JEZIKOVNO OBOGATENI KURIKUL:
Kroskurikularna vloga (tujih) jezikov

JEZIKOVNE POVEZAVE 1:
Integrativni kurikulum (MIKP in SITP);
Kultura in književnost pri pouku TJ (NEM)

ZRSS, Ljubljana, 14. maj 2013

Katja Pavlič Škerjanc, katja.pavlic@zrss.si

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov v obdobju 2007-2013, razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjsko učenje; prednostne usmeritve: Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja.

SODELOVANJE med predmeti in učitelji

**Sodelovanje med
PREDMETI**

na ravni kurikula
ali

»Celota je več kot vsota
delov.« *Aristotel*

**Sodelovanje med
UČITELJI**

ali

»Nihče ni sam dovolj
pameten.« *Plavt*



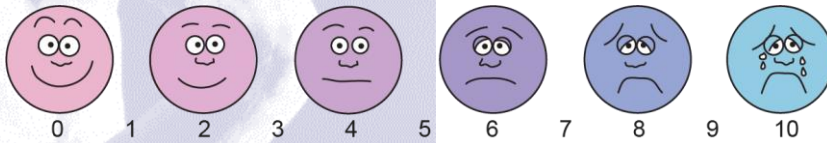
**MEDPREDMETNE
IN KURIKULARNE
POVEZAVE**

**SODELOVALNO
IN TIMSKO
POUČEVANJE**

ZRSS, 14/5-2013

Refleksija 1 (5 min)

1. Na skali od 0 do 10 ocenite, kako **doživljate sodelovanje med učitelji in med predmeti** na vaši šoli (→merjenje prisotnosti stresa) .



2. Nato **v skupini/paru primerjajte svoje ocene**.
Skušajte ugotoviti, čemu pripisujete podobnost in/oz. različnosti ocen (tj. identificirajte, kaj spodbuja in/oz. ovira sodelovanje).

SODELOVANJE? Zakaj in čemu?



SODELOVANJE? Zakaj in čemu?

1. in 2. SODELOVALNO in/oz. TIMSKO POUČEVANJE
3. Deljeno vodenje
4. Kolegialno učenje



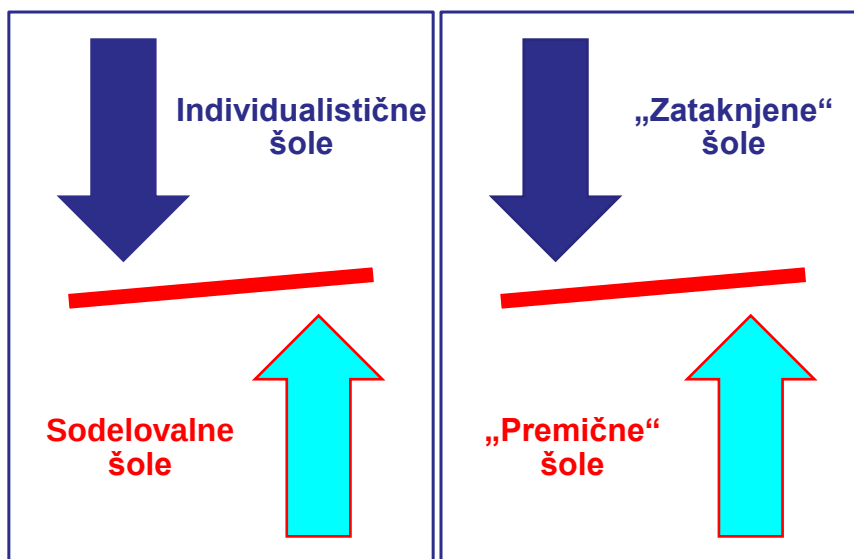
1. **Večja avtonomija in avtoreglativnost šol in učiteljev:** demokratizacija odnosov, soodločanje učiteljev oz. participativno vodenje ...
2. **Profesionalni razvoj - učenje drug z drugim in drug od drugega:** boj proti zastarevanju znanja; ekonomizacija izrabe delovnega časa ("delitev dela") ...
3. **Interdisciplinarno poučevanje** za višjo avtentičnost učnega procesa: dvig kakovosti pouka ...
4. **Personalizacija** kurikula/učnih poti in **individualizacija** učnega procesa: izboljšanje izobraževalne ponudbe (pravičnost/enakost dostopnosti) in dvig kakovosti pouka ...



SODELOVALNA ZMOŽNOST



ORGANIZACIJSKA KULTURA ŠOLE



BISTVENI VPRAŠANJI:

- ▶ Kakšna šolska kultura najbolj podpira profesionalno (in osebno) rast učiteljev, boljše učne dosežke dijakov in razvoj šole kot celote?
- ▶ Kako vzpostavimo (organizacijsko) kulturo, ki spodbuja in podpira vpeljevanje (pozitivnih) sprememb?

Individualistične šole

- “zataknjene šole”, t.i. *stuck schools*

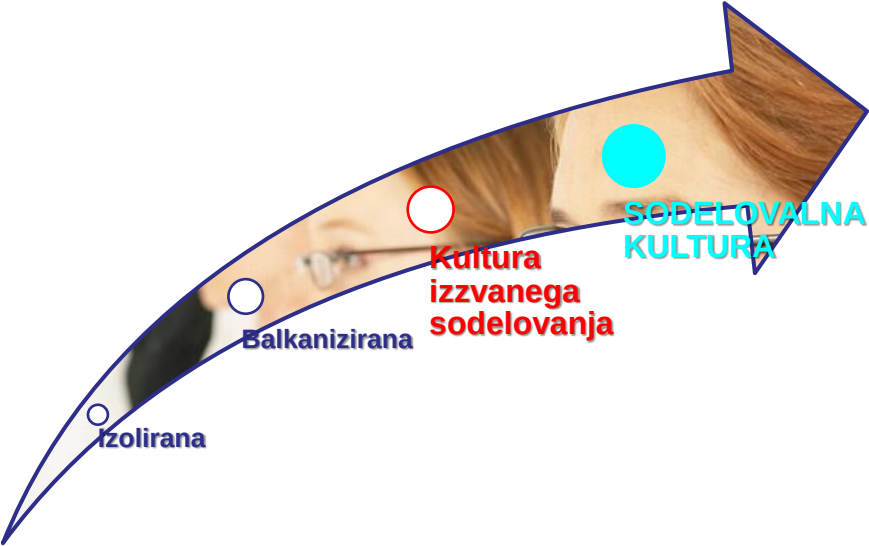
- Učni proces je **osiromašen**
- Institucionalizirani **konzervativizem**

Sodelovalne šole –

- “premične šole, šole v gibanju”, t.i. *moving schools*

- Učni proces je **obogaten** in povezan s stalnim in sprotnim **razvojem**

ORGANIZACIJSKA KULTURA ŠOLE



AVTORITETA IN HIERARHIJA ODLOČANJA



AVTONOMIJA



- **vertikalna avtonomija**
šole/učitelja (se večja),
horizontalna (se manjša)
- **dejavna avtonomija**: od “izbire potrošnika”
 (“*choice*”) k “sooblikovanju ponudbe” (“*voice*”)

SODELOVANJE

- aktivna **participacija** (“odigrati svojo vlogo”, “opravi svoj del” pri vseh dejavnostih šole, tudi pri oblikovanju rešitev in sprejemanju odločitev)
- **partnerstvo** (načela partnerstva: transparentnost; enakost, sorazmernost in uravnoteženost; komplementarnost, medsebojna odgovornost in soodgovornost...)

SODELOVATI: KAKO

Od naključnega k
načrtnemu:

**SISTEM
SODELOVALNEGA
IN TIMSKEGA
POUČEVANJA**



SITP

(sodelovalno in timsko poučevanje)

**Izhodiščna
(miselna)
izzivanja**

- Če je vse drugače, to še ne pomeni, da se je kaj spremenilo.
- „Enkrat ni nobenkrat!“
- Povezovanje po dolgem in počez, ne pa vsevprek!

Metaforično poimenovanje »Povezovanje po dolgem in počez« (NAMA 2012) dobro ujame najvišjo in najbolj učinkovito obliko integracije kurikula, to je **povezovanje predmetov s kompetencami, ki jih opredelimo kot kroskurikularne cilje**. Po dolgem in počez je hkrati lahko tudi navzgor in navzdol, navzven in navznoter, naprej in nazaj, nikakor pa ne vsevprek, saj je **uspešno in učinkovito povezovanje** mogoče le, če je **sistematično, načrtno in postopno** (npr. kaskadno), tj. če se uresničuje v okviru t.i. integrativnega kurikula **s sočasnimi in skladnim delovanjem dveh sistemov, tj. sistema kurikularnih povezav ter sistema sodelovalnega in timskega poučevanja**.

Vsévprék (SSKJ) izraža neurejenost razporeditve oziroma potekanja česa; ekspr. brez izbire, omejitve; prim. vsevpovprek.

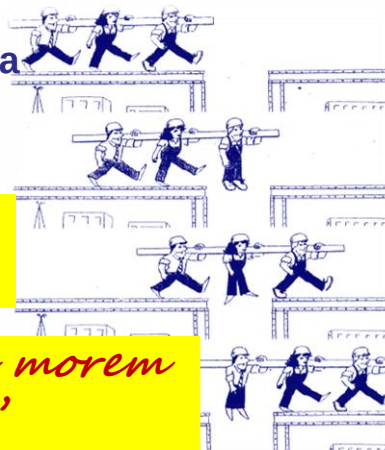
**SITO SMISELNOSTI**

Kaj bom **RAJE** naredil/-a
skupaj s kolegico oz. kolegom **kot sam-a?**

Osmislitev medpredmetnega
povezovanja in timskega
poučevanja:

“Nekaj, česar sam ne morem narediti.”

“Nekaj, česar sam ne morem narediti tako dobro.”





SODELOVALNO POUČEVANJE:

SITO **KAKOVOSTI**

Ali so zagotovljeni temeljni **NUJNI** pogoji za uspešno skupno delo (tj. čas za izvedbo **SKUPNIH FAZ** sodelovanja)?

Vrste	Faze	NAČRTO- VANJE	Izvajanje	Vrednotenje refleksija–evalvacija
Sodelovalno poučevanje		✓		
Timsko poučevanje B		✓		✓
Timsko poučevanje A		✓	✓	✓

Refleksija 2 (5 min)

1. **Sami pri sebi ocenite smiselnost** svojih dosedanjih izkušenj s SITP? Upošteva je sito smiselnosti, v prvi vrsti razmislite o učnih ciljih in izvedbi timskega pouka.

Doslej bi vse cilje enako dobro lahko dosegel tudi sam.	V večini primerov bi cilje enako dobro lahko dosegel tudi sam.	Večino ciljev bi lahko dosegel sam, za nekatere cilje pa je SITP boljši pristop.	Ciljev nikakor ne bi mogel sam doseči enako dobro.	Ciljev nikakor ne bi mogel doseči sam.
1	2	3	4	5

Po mojih izkušnjah je (PREVERJENO) dodana vrednost za učence/dijake:

Bolj zanimiv pouk	Večja pozornost učitelja (delitve)	Možnost za sodobne didaktične pristope	Boljše razumevanje	Bolj povezano znanje
-------------------	------------------------------------	--	--------------------	----------------------

2. Nato **s sosedom** na hitro **primerjajta svoji oceni**. **Skušajta** ugotoviti, čemu lahko pripišeta dano stanje. **Samokritično npr. ocenita, koliko SITP poznate vi sami in drugi na šoli in kako ga vodstvo šole podpira (usposabljanje, organizacija dela).**



SODELOVALNO POUČEVANJE

- | | |
|--|---|
| <ol style="list-style-type: none"> 1. izmenjava idej 2. diskusijske skupine 3. medsebojna opazovanja 4. skupne učne dejavnosti 5. izmenjave učiteljev | <ol style="list-style-type: none"> 6. timsko poučevanje: <ol style="list-style-type: none"> A. timsko poučevanje tipa B B. timsko poučevanje tipa A = INTERAKTIVNO TIMSKO POUČEVANJE |
|--|---|

Nobeden od nas ni tako pameten kot mi vsi skupaj.
Japonski pregovor

TIMSKO POUČEVANJE

Timsko poučevanje tipa B

- pomeni, da
- **dva ali več učiteljev**
- **tesno sodeluje** pri načrtovanju, izvajanju in vrednotenju učnega procesa in ugotavljanju učnih dosežkov dijakov,
- vendar **ne poučujejo vsi**
- iste oz. celotne skupine dijakov oz.
- iste skupine dijakov sočasno
- oz. **ne izvajajo skupaj vseh faz** učnega procesa.

Timsko poučevanje tipa A

= **interaktivno timsko poučevanje**

- pomeni, da praviloma
- **dva učitelja** (*optimalna velikost*)
- **sočasno** poučujeta
- **isto skupino** učencev oz. dijakov,
- praviloma tudi **v istem prostoru**.



CILJI in /oz. DODANA VREDNOST interaktivnega TIMSKEGA POUKA

Učenci (odpravljanje razlik v predznanju, diferencirana pomoč pri učnih težavah, podpora nadarjenim, prilagajanje učnim stilom itd.)

Intradisciplinarnost (enopredmetne kurikularne povezave – vertikalne in horizontalne, delne in celovite/kroskurikularne)

Interdisciplinarnost (večpredmetne kurikularne povezave – vertikalne in horizontalne, delne in celovite/kroskurikularne)

Didaktični pristop/Učna metoda (projektni pristop, raziskovalno učenje, sodelovalno učenje...)

Faza učnega procesa (preverjanje in ocenjevanje znanja)

Predmeti/Področja (profiliranje kurikula – prednost posameznim predmetom ali predmetnim področjem)

Učitelji (kolegialno učenje, medsebojna pomoč pri reševanju problemov z “zahtevnimi” oddelki ali dijaki, omogočanje “specializiranosti”)

1 + 1 = ?

When two people meet, there are really six people present.
There is each man as he sees himself, each man as he wants
to be seen, and each man as he really is.

Michael De Saintamo

Ko se srečata dve osebi,
je v resnici prisotnih šest ljudi.

Tam so:
vsak od njiju, kot se vidi sam,
vsak, kot bi rad, da ga vidijo drugi,
in vsak, kakršen je v resnici.

INTERAKTIVNI TIMSKI POUK: VRSTE

dejavnosti učiteljev	v istem prostoru		v istem / ločenih prostorih
	vzporedno izvajanje	zaporedno izvajanje	vzporedno izvajanje
iste dejavnosti	1. DVOGOVORNI dialogični	5. IZMENJALNI alternacijski (rotirata učitelja ali učenci)	6. VZPOREDNI paralelni
različne dejavnosti	2. SOODVISNI t.i. tradicionalni (soodvisne dejavnosti)		7. RAZLOČEVALNI diferencirani
	3. DOPOLNJEVALNI komplementarni (posredno ali neposredno povezane dejavnosti)		
	4. PODPORNI suportivni (eden poučuje, drugi opazuje); tudi mentorski		

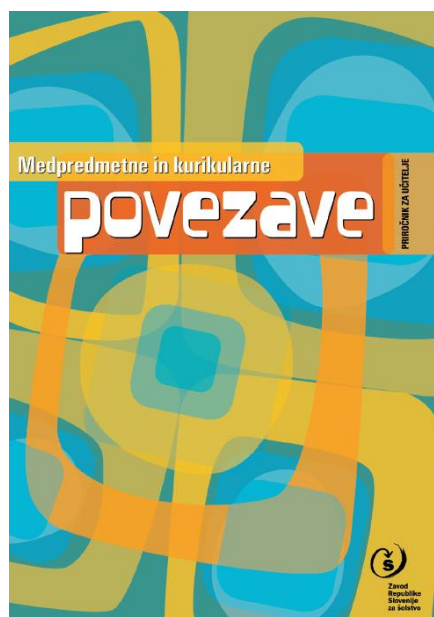


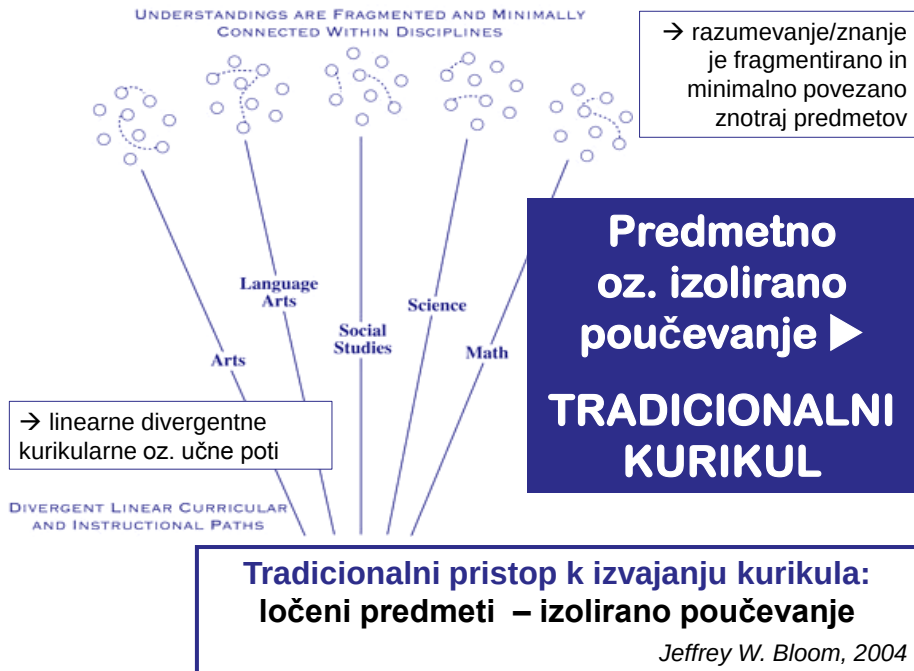
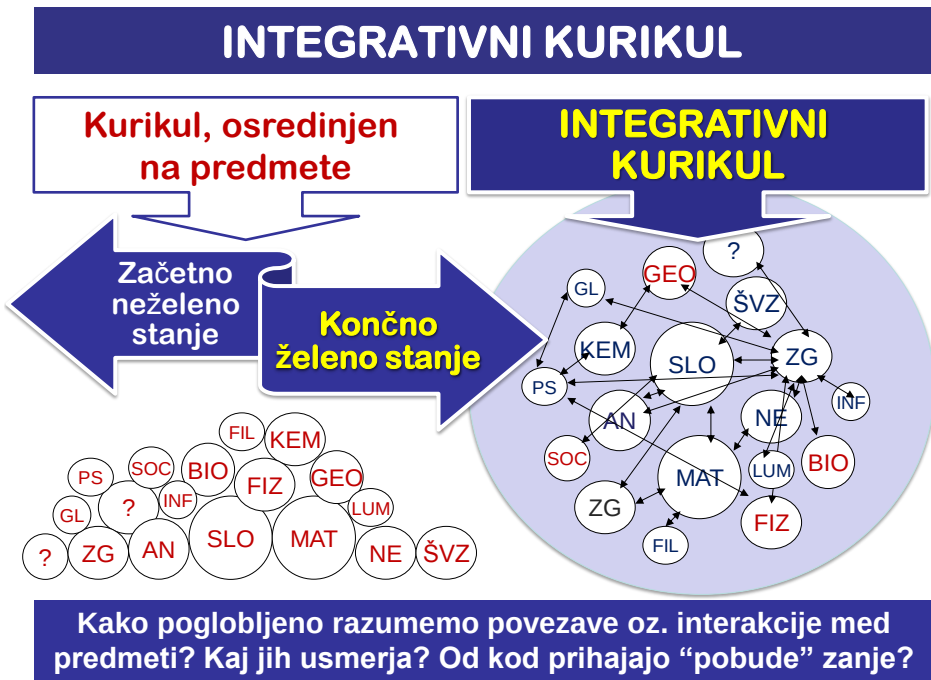
Razvojni projekti ZRSŠ, ki so razvili/razvijajo SISTEM KURIKULARNIH POVEZAV

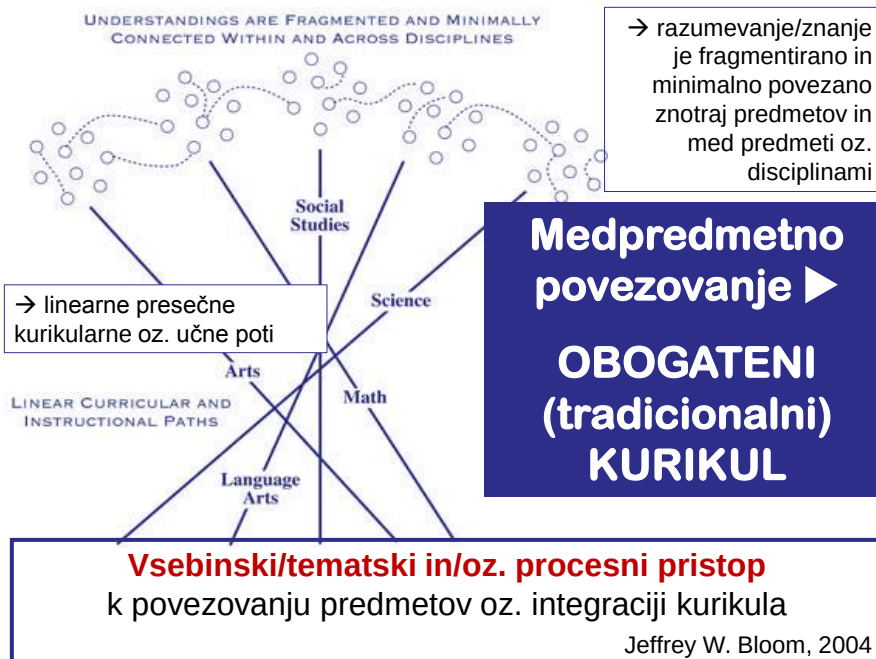
- Projekt Evropski oddelki I in II, 2004–2009 in 2009–11. Vodja projekta Katja Pavlič Škerjanc; Dostopno na <http://www.zrss.si/dokumenti/zajavnost/EO%20Predst%20celotna%2005-01-20.pdf> (28. 11. 2012).
- Projekt Posodobitev gimnazij, 2008–2010. Vodja sklopa Pilotni projekti Katja Pavlič Škerjanc. Dostopno na <http://www.zrss.si/projektiess/default.asp?pr=2> (28. 11. 2012).
- Projekt Usposabljanje učiteljev za uvajanje posodobitev gimnazijskih programov, 2008–2010. Vodja projekta dr. Zora Rutar Ilc. Dostopno na <http://www.zrss.si/projektiess/default.asp?pr=1> (28. 11. 2012).
- Projekt Sporazumevanje v tujih jezikih, 2008–2010. Vodja projekta Katja Pavlič Škerjanc. Dostopno na <http://www.zrss.si/projektiess/default.asp?pr=3> (28. 11. 2012).
- Projekt Posodobitev kurikularnega procesa na osnovnih šolah in gimnazijah, 2010–2013. Vodja projekta dr. Branko Slivar. Dostopno na <http://www.zrss.si/projektiess/default.asp?pr=7> (28. 11. 2012).
- **Projekt Obogateno učenje tujih jezikov I in II, 2010–2012 in 2012–2013. Vodja projekta Katja Pavlič Škerjanc.** Dostopno na <http://www.zrss.si/projektiess/default.asp?pr=6> (28. 11. 2012).

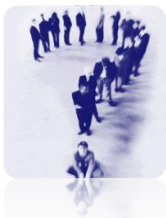
Viri / Literatura

- Pavlič Škerjanc, K. (2010b). **Smisel in sistem kurikularnih povezav.** *Medpredmetne in kurikularne povezave, Priročnik za učitelje.* Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Pavlič Škerjanc, K. (2010a). **Jezikovne povezave.** *Vzgoja in izobraževanje*, 41 (3/4), 17–24.
- Pavlič Škerjanc, K. (2012). **Prerezi skozi sistem sodelovalnega in timskega poučevanja.** *Vzgoja in izobraževanje*, 34 (3/4), 30–38.









INTEGRATIVNI KURIKUL

Kaj je integrativni kurikulum?

- kurikulum, ki ima med ključnimi cilji **iz-gradnjo celovitega, povezanega, integriranega, holističnega znanja** in **razvijanje sintetičnega mišljenja**
- kurikulum, ki **spodbuja in omogoča** “integracije” med predmeti oz. disciplinami
- kurikulum, ki ima jasno opredeljene **cilje povezovanja** predmetov oz. disciplin ter skrbno domišljene in izdelane **strategije** za njihovo doseganje → **kurikularne povezave in sodelovalno poučevanje**

integrirani kurikulum temelji na (že ustvarjenih) “integracijah” predmetov oz. disciplin (predvsem na začetkih osnovnega izobraževanja ter delno med splošnoizobraževalnimi in strokovnimi predmeti v poklicnem in strokovnem šolstvu)

SISTEM KURIKULARNIH POVEZAV

ENOPREDMETNE monodisciplinarne				VEČPREDMETNE pluridisciplinarne							
INTRAdisciplinarne <u>znotraj</u> predmetne				MULTIdisciplinarne <u>mnogopredmetne</u> RAZNOpredmetne?				INTERdisciplinarne <u>med</u> predmetne			
vertikalne		horizon-talne		vertikalne		horizon-talne		vertikalne		horizon-talne	
delne	celovite	delne	celovite	delne	celovite	delne	celovite	delne	celovite	delne	celovite

celovite = kroskurikularne

SISTEM KURIKULARNIH POVEZAV

ENOPREDMETNE monodisciplinarne		VEČPREDMETNE pluridisciplinarne	
število predmetov			
EN predmet	VEČ predmetov = več kot eden = DVA; več kot dva = TRIJE, ŠTIRJE ..., VSI		
INTRAdisciplinarne <u>znotraj</u> predmetne	MULTIdisciplinarne <u>mnogopredmetne</u> RAZNOpredmetne?	INTERdisciplinarne <u>med</u> predmetne	
narava povezanosti		narava povezanosti / interakcije med njimi	
dva, več ali vse izvajalce istega predmeta v dveh, več ali vseh oddelkih na šoli povezuje isti/enak učni cilj, dejavnost, pristop ... (višja kakovost učnega procesa, razbremenitev učiteljev itd.)	SKUPNI cilj, dejavnost, pristop ..., ki predmete povezuje OD ZUNAJ (vsak predmet ga lahko doseže sam, vendar ne tako dobro, tj. ne s tako dobrimi učnimi rezultati dijakov)	SKUPNI, že integrirani učni cilj, ki predmete povezuje OD ZNOTRAJ (noben predmet ga ne more doseči sam, ker je cilj preveč kompleksen)	



Kurikularno SITO SMISELNOSTI:

Pomembna zahteva - in hkrati omejitev - je **spoštovanje integritete posameznih disciplin ter ohranjanje in vzdrževanje ustreznega ravnovesja med njimi**, predvsem pa morajo biti kurikularne povezave:

skladne

- **z učnimi cilji celotnega kurikula** (tj. kurikula progama) **in** (kurikula) **predmetov oz.**
- **s pričakovanimi učnimi rezultati** (in/oz. standardi znanja),

- **vključevati vse korake učenja in VSE FAZE UČNEGA PROCESA** vključno z **ugotavljanjem doseganja učnih ciljev**, tj. s preverjanjem in ocenjevanjem učnih rezultatov

ter

- **prenosljive v nove učne situacije** (na druge dijake in učitelje/šole).



Pragmatično SITO SMISELNOSTI:

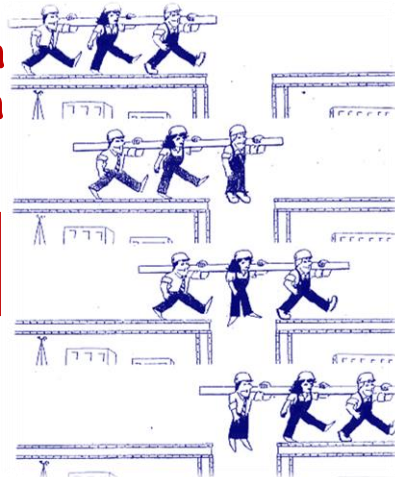
Kaj bom RAJE naredil/-a
SKUPAJ s kolegico/kolegom (kot sam/-a)?

Osmislitev sodelovanja
in timskega poučevanja



"Nekaj, česar **SAM**
NE MOREM narediti."

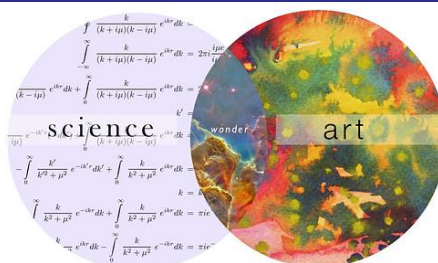
"Nekaj, česar **SAM**
NE MOREM narediti
tako/enako **DOBRO**."



Morfologija kurikularnih povezav: STRUKTURNI in ORGANIZACIJSKI vidiki

Strukturne sestavine in
organizacijski vidiki
kurikularnih povezav:

- povezovalni elementi**
(kaj vzpostavlja povezavo,
ti. *organizing elements*)
- narava in ravni
povezovanja** (globina in
širina povezanosti glede na
celotni kurikulum, interakcije
med predmeti)
- obseg povezanosti**
(število vključenih
predmetov, oddelkov oz.
dijakov in učiteljev)

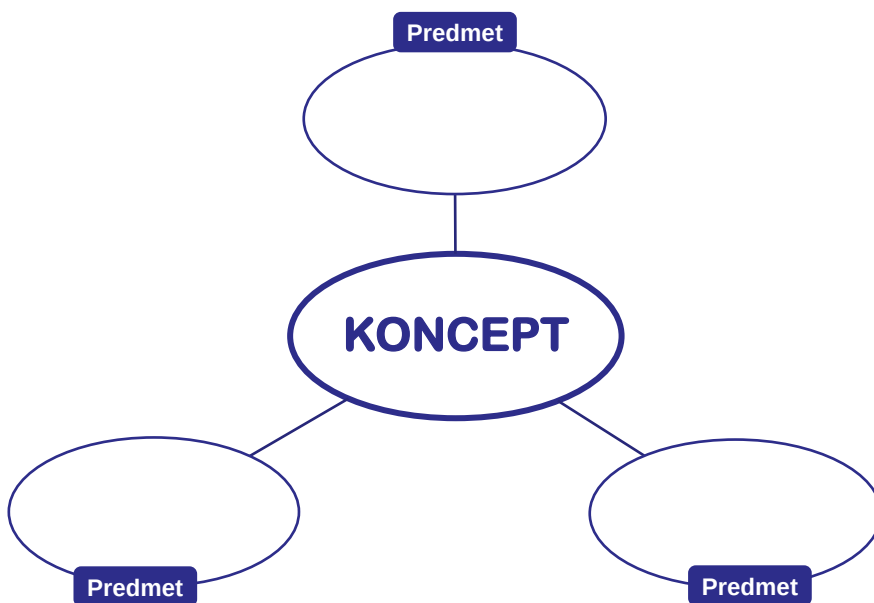


Morfologija kurikularnih povezav: 7 (skupin) POVEZOVALNIH ELEMENTOV

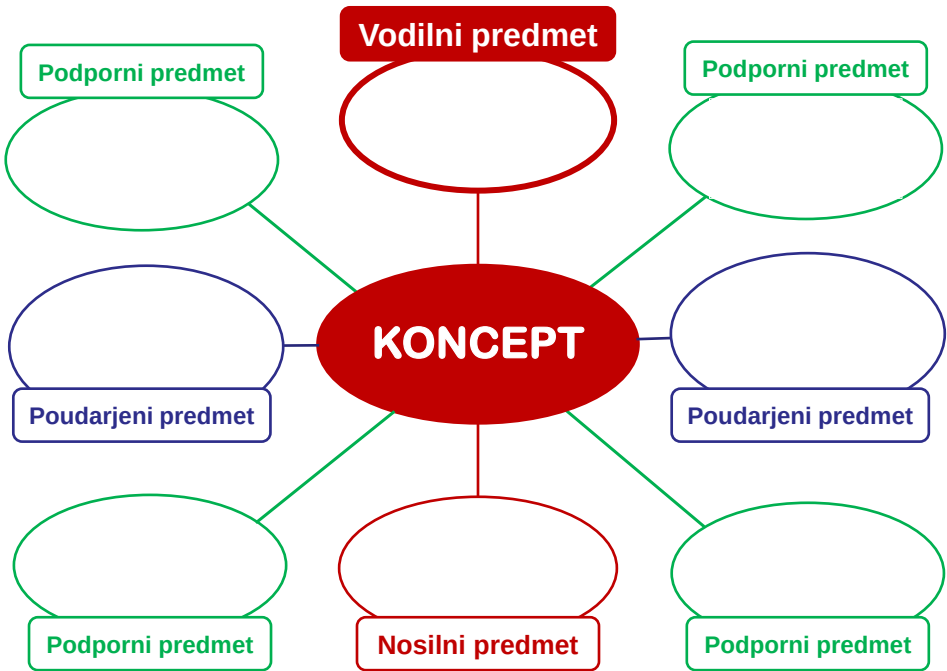
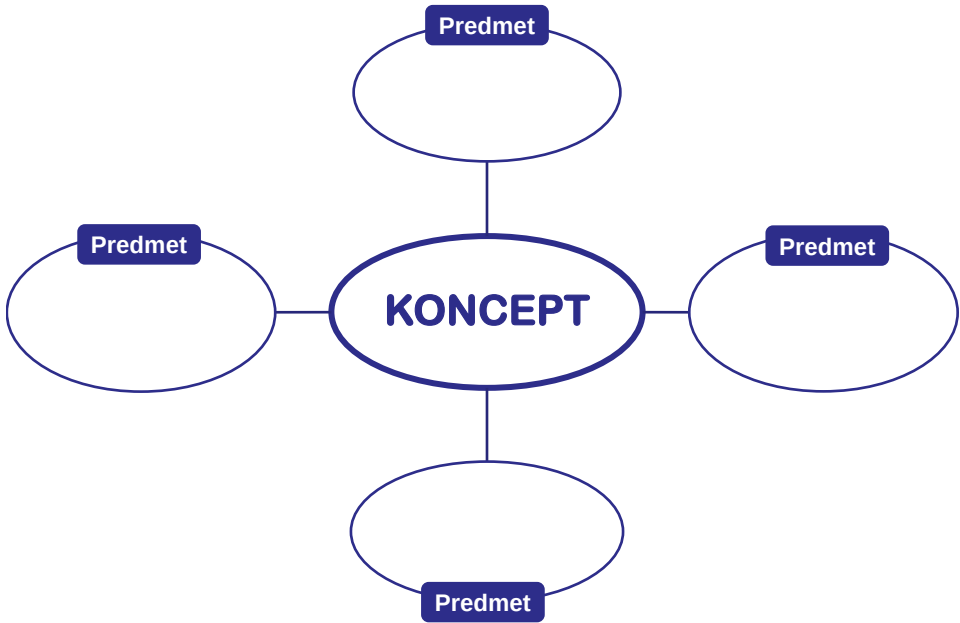
Kurikularne povezave (od bolj kompleksnih k manj kompleksnim) se vzpostavljajo s/z oz. preko:

1. **(makro)konceptov** (npr. človekove pravice, medkulturnost ipd.)
2. **kompetenc in t.i. pismenosti** (ključnih in drugih, npr. bralne zmožnosti, medkulturne zmožnosti, digitalne zmožnosti, učenje učenja, socialnih zmožnosti ipd.)
3. **miselnih postopkov, veščin in navad** (npr. razvijanje kritičnega mišljenja, ustvarjalnega mišljenja, zmožnosti reševanja problemov in odločanja – ti. veščine za 21. stoletje, *21st century skills*)
4. **dejavnosti** (npr. branje, pisanje ...)
5. **didaktičnih metod in postopkov** (npr. aktivno učenje, projektno učenje, problemsko učenje, sodelovalno učenje ...)
6. **uporabe učnih orodij** (npr. IKT)
7. **vsebin ...**

Povezovanje predmetov s konceptom ...



Povezovanje predmetov s konceptom ...



Organizacijsko-izvedbeni vidiki MIKP: VLOGA PREDMETOV V POVEZAVI

Vloga	Pojasnilo
vodilna	• predmet/učitelj, ki predlaga/ponudi koncept (ali drug povezovalni element); ta mora biti disciplinarno visoko <u>relevanten</u> oz. med <u>najpomembnejšimi</u> učnimi cilji; • ta učitelj praviloma tudi koordinira povezavo (na ravni oddelka ali širše, npr. letnika ali šole)
nosilna	• predmet (oz. vsi drugi predmeti), za katere je isti koncept (ali drug povezovalni element) disciplinarno oz. učno-ciljno enako/visoko relevanten
poudarjena	• predmet/-i, za katere/-ga je koncept manj, a še vedno dovolj relevanten za prepoznavno „dodano vrednost“; ta predmet v povezavi praviloma sodeluje/-jo v manjšem obsegu
podporna	• predmet/-i, ki sodeluje/-jo z drugim, podpornim povezovalnim elementom, ki pa je zanje dovolj pomemben, da obstaja v povezavi „dodana“ vrednost

KLJUČNE KOMPETENCE

► Kako jih razvijati:

- **predmetno**

(s posameznimi predmeti oz. znotraj posameznih predmetov)

- **medpredmetno – kroskurikuralno**

Priporočilo Evropskega parlamenta o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (18/12 – 2006)

1. Sporazumevanje v maternem jeziku
2. Sporazumevanje v tujih jezikih
3. **Matematična kompetenca ter osnovne kompetence v znanosti (= naravoslovju) in tehnologiji**
4. Digitalna pismenost
5. Učenje učenja
6. Socialne in državljanske kompetence
7. Samoiniciativnost in podjetnost
8. Kulturna zavest in izražanje

DRUGE KOMPETENCE ... in trasverzalne veščine

Kako jih razvijati:

→ **predmetno** (tj. s posameznimi predmeti oz. znotraj posameznih predmetov) in

→ **medpredmetno – kroskurikuralno**

- **Strokovne pismenosti**, npr. naravoslovna, matematična, okoljska, ...
- **Medijska pismenost**
- **Informacijska pismenost**
- **Vizualna pismenost**
- **Miselne veščine**, npr. veščina kritičnega mišljenja, reševanja problemov, sprejemanja odločitve
- **Socialne veščine**
- **Medkulturna komunikacijska kompetenca**
- ...

Spodbude za razmislek

Makro, mezo in mikro raven:

?



Ključna kompetenca kot povezovalni element:

Npr.:

- **SPORAZUMEVANJE V TUJIH JEZIKIH** kot
- **transverzalna ključna kompetenca in (zato)**
- **kroskurikularni cilj**
- **več kot le občasne skupne ure**
- npr. *sistematična uporaba tujejezične literature pri vseh predmetih* (→ avtentična raba jezika ...) ...

Ustreznost kurikularnih povezav

Za določanje oz. ugotavljanje ustreznosti kurikularnih povezav uporabimo naslednje **4 filtre oz. kriterije**:

1. Koliko učni cilj(i) kurikularne povezave (raziskovalnega vprašanja, teme, koncepta ipd.) razvija(jo) **trajno razumevanje (znanje)**?
2. Koliko je učni cilj kurikularne povezave **pomemben znotraj stroke/discipline** (za stroko/disciplino)?
3. Kolikšna je **njegova zahtevnost** (za dijaka ob upoštevanju njegove razvojne stopnje in predznanja – kognitivna zahtevnost cilja; za izvedbo – didaktično, materialno, organizacijsko ipd.)?
4. Koliko je učni cilj **avtentičen** in s tem **relevanten za dijaka** (koliko življenjsko resničen je zanj oz. kako se dijak lahko z njim identificira; ali so uporabljene avtentične metode in učne situacije; je tudi publika avtentična – torej še kdo razen oz. poleg učitelja)? Koliko možnosti daje za dijakovo aktivno udeležbo?

INTEGRATIVNI KONTINUUM

0. integracija s pomočjo načrtovanih korelacij

▲ NAVEZOVANJE

POVEZOVANJE ▼

1. integracija s pomočjo skupnih **tem (vsebin)** oz. **konceptov**
2. integracija s pomočjo skupnih **dejavnosti, metod in postopkov**
3. integracija s pomočjo **skupnega problemskega** (ključnega, bistvenega) **vprašanja**
4. integracija s pomočjo **za dijaka relevantnega in v dijaka usmerjenega raziskovanja problemskega vprašanja**

Organizacijsko-izvedbeni vidiki MIKP

Način izvedbe	Nujni minimalni dogovor
multidisciplinarna izvedba	1. časovna zaporedja 2. časovni mejniki
interdisciplinarna izvedba	1. časovna zaporedja 2. časovni mejniki 3. vrste in oblike timskega poučevanja: • rotacijsko (RTP) • interaktivno (ITP - skupna ali ločena izvedba) 4. organizacija pouka: • enoje timske ure • dvojne timske ure • projektni dan (ITP , RTP) • projektni teden (ITP, RTP) ...

PRIMER: Oddelek 3. letnika načrtuje mednarodno izmenjavo z nemško šolo. **Kakšne večpredmetne povezave so možne?**

Povezava	Pojasnilo
Multidisciplinarna	Predmete poveže skupni vsebinski oz. tematski cilj (NEMČIJA), ki je praviloma osrednji cilj nosilnega predmeta povezave. Vsi predmeti v okviru svojih ciljev (ne nujno tega letnika in ne nujno obveznih!) posvetijo v šolskem letu (pred izvedbo programa in/oz. po njem) posebno pozornost Nemčiji.
Interdisciplinarna (manj kompleksna)	Predmete poveže med seboj tudi skupna veščina/spretnost oz/in dejavnost: Kako s pomočjo nemškega filma spoznati nemško kulturo (življenje mladih v Nemčiji ipd.)?
Interdisciplinarna (bolj kompleksna)	Predmete poveže med seboj iskanje odgovora na kompleksno problemsko oz. raziskovalno vprašanje: Kaj se lahko Slovenija (slovenski mladi človek) nauči od Nemčije (nemškega mladega človeka) in kaj Nemčija od Slovenije (in obratno)?

Mini-DELAVNICA 1 (15 min)

→ delo v skupinah



1. Predstavite drug drugemu, kako načrtujete in izvajate programe mednarodnega sodelovanja?

- So integrirani v t.i. redni pouk ali le „turistični“ dodatek, odveč vsem (*morda tudi dijakom?*) razen neposrednim izvajalcem?
- Kako se nanje pripravljate sami, kako pripravljate dijake in kako njihove starše, kadar gre npr. za „family hosting“?
- Kako izvajate evalvacijo teh programov (strukture, in vsebine ter izvedbe same)?
- Kaj so vaša priporočila in kaj svarila kolegom z drugih šol?

NOVE PARADIGME UČENJA TJ: Novi pristopi k poučevanju TJ (STJ, OUTJ idr.)

- 1. Nova vloga materinščine pri učenju/poučevanju TJ** (od monolingvalnega k bilingvalnemu pristopu)
- 2. (Tuji) jezik kot povezovalni element kurikula,**
 - ✓ (F)LAC – t.i. *Foreign Languages Across the Curriculum*,
 - ✓ LIS - Jeziki v drugih predmetih, t.i. *Languages In other Subjects*
- 2. V vsebino usmerjeno / na vsebino osredinjeno učenje tujih jezikov,** t.i. CBLL *Content-Based Language Learning* (prim. CLIL)
- 3. Razvijanje strokovnih pismenosti v TJ**

5. Razvijanje MEDKULTURNE ZMOŽNOSTI

- ✓ znotraj TJ in materinščin(e)
- ✓ Pri vseh nejezikovnih predmetih (→ kulturno odzivno poučevanje NJP) in
- ✓ kroskurikularno (→ vsešolski pristop)

- ☐ Integrativni kurikulum = medpredmetne in kurikularne povezave
- ☐ Sodelovalno in/oz. timsko poučevanje
 - z učitelji jezikovnih in nejezikovnih predmetov
 - in v medkulturnih timih



KULTURA (pri pouku) TUJIH JEZIKOV

Poučevanje - Učenje/Znanje TJ

**JEZIKOVNO znanje -
jezikovna zmožnost**

↳ Uravnoteženi ali
osredinjeni pristop?

**Eno ALI drugo,
eno IN drugo,
eno Z drugim?**

- ✓ tekočnost **IN** pravilnost
accuracy & fluency ?
- ✓ tekočnost **ALI** pravilnost
accuracy **vs.** fluency ?

**KULTURNO znanje -
kulturna zmožnost**

↳ How not to be a
FLUENT FOOL?

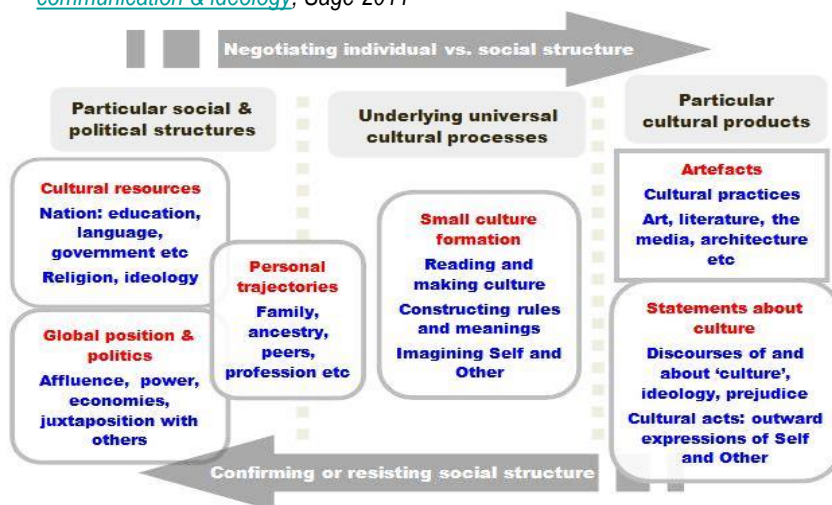
„To avoid becoming a fluent fool,
we need to **understand** more
completely the **cultural dimension**
of language.

Language does serve as a tool for
communication, but in addition it is
a 'system of representation' for
perception and thinking."

- Bennett, M. J. (1997). How Not to Be a Fluent Fool:
Understanding the Cultural Dimension of Language.
[http://www.sit.edu/SITOccasionalPapers/feil_appen
dix_k.pdf](http://www.sit.edu/SITOccasionalPapers/feil_appen
dix_k.pdf)

KAJ JE KULTURA? Brskanje po odgovorih disciplin ...

- A **grammar of culture**? See e.g. Adrian Holliday, [Intercultural communication & ideology](#), Sage 2011



KAJ JE KULTURA? Brskanje po odgovorih ...

Večina avtorjev razlikuje med dvema vrstama kulture:

- ❑ **visoka kultura oz. *Kultura*** (z veliko začetnico),

Prim. fr.

- ✓ *culture cultivée*, kultvirana kultura,
- ✓ *culture savante*, učena kultura

- ❑ **antropološka kultura** oziroma **kulturo** (z malo začetnico).

Prim. fr.

- ✓ *culture anthropologique*, antropološka kultura,
- ✓ *culture partagée*, deljena kultura (Galisson)

Glavne razlike med antropološko in visoko kulturo naslednje:

Antropološka kultura

- je transverzalna in pripada večjemu številu članov določene skupine,
- je implicitna, torej pridobljena na nezaveden in nehoten način,
- ne razlikuje med člani določene skupine.

Kultvirana oz. visoka kultura

- je elitistična, pripada torej manjši skupini ljudi, ki zagotavljajo njeno legitimnost,
- je implicitna in kodirana; prenaša se znotraj skupine in se pridobiva zavestno, na primer s šolanjem ali z obiskovanjem kulturnih prireditev,
- med seboj razlikuje člane določene skupine.

Aline Gohard Radenkovic

KAJ JE KULTURA?

Brskanje po odgovorih izkušenj ...

- [What is Culture .mp4](#)



4 najbolj pogosti PRISTOPI K POUČEVANJU KULTURE pri TJ

(po V. Galloway)¹

1. t.i. **Frankenstein Approach**: a taco from here, a bullfight from there (→ nekaj tipičnih jedi in prireditve)
2. t.i. **4-F Approach**: folk dances, festivals, fairs, food (→ značilni plesi, prazniki, prireditve, jedi)
3. t.i. **Tour Guide Approach**: identification of monuments, rivers, cities ... (→ glavne kulturno-geografske značilnosti)
4. t.i. **By-the-Way Approach**: sporadic (→ nekaj naključno izbranih značilnosti)

¹Galloway, V. (1985). A design for the improvement of the teaching of culture in foreign language classrooms. ACTFL Project Proposal; Galloway, V. (1992). Toward a cultural reading of authentic texts. In H. Byrnes (Ed.), *Languages for a multicultural world in transition* (87-121). Lincolnwood, IL: National Textbook Company; Galloway, V. (1999). Bridges and boundaries: Growing the cross-cultural mind. In M. A. Kassen (Ed.) *Language learners of tomorrow: Process and promise* (151-188). Lincolnwood, IL: National Textbook Company.

KULTURA PRI POUKU TJ: Kvadrant pristopov / didaktičnih izbir



Učbenik?

Posredna
izbira učitelja?

Frankenstein Approach	4-F Approach
Tour Guide Approach	By-the-Way Approach

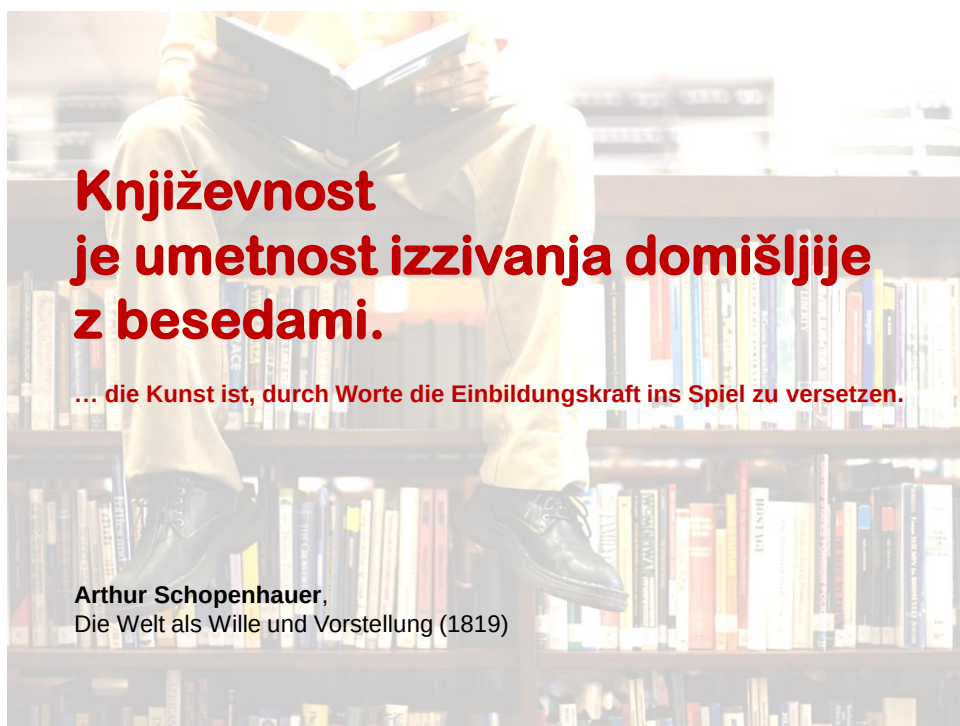
Dodatna gradiva?

Neposredna
izbira učitelja?

Mini-DELAVNICA 2
(15 min)



KNJIŽEVNOST pri pouku
tujih jezikov / **NEMŠČINE**



Književnost je umetnost izzivanja domišljije z besedami.

... die Kunst ist, durch Worte die Einbildungskraft ins Spiel zu versetzen.

Arthur Schopenhauer,
Die Welt als Wille und Vorstellung (1819)

VKLJUČEVANJE KNJIŽEVNOSTI V POUK TJ

T.i.
sporazumevalna
opravila in
namere

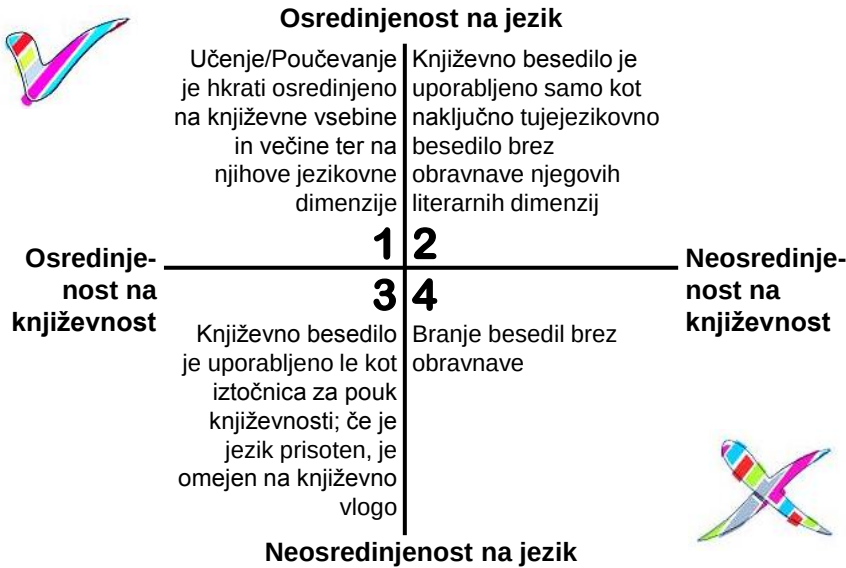
(gl. SEJO):

- **Domišljajska** raba jezika
- **Estetska** raba jezika
- ...

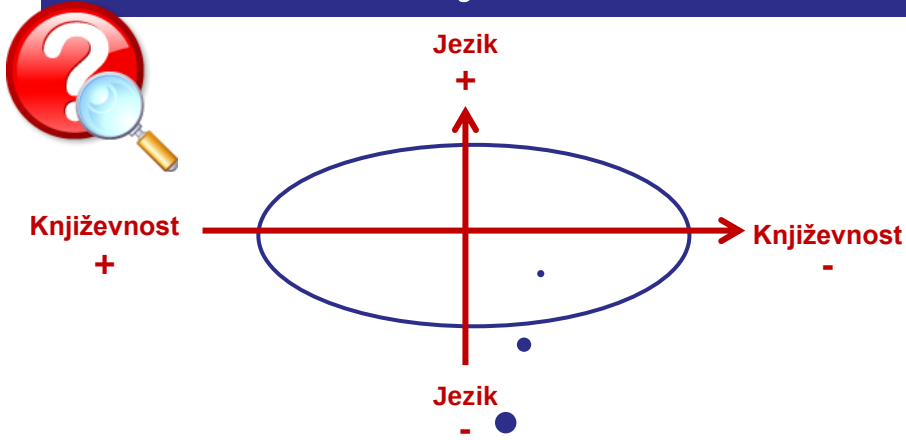
NAMENI/CILJI:

- **Motiviranje** (→družbene reprezentacije jezika)
- **Kulturno ozaveščanje** (akulturacija)
- **Razvijanje sprejemniške in tvorbnje jezikovne zmožnosti** ob avtentičnih besedilih

Razmerje/Interakcija med književnostjo in jezikom



Kvadrant izkušenj udeležencev USP



Mini-DELAVNICA 3
(15 min)